

uspeh; kajti pri upravnem imetju izkazuje 15.685 kron 53 vin. čistega dobička, pri splošni rezervni zakladi pa 1600 kron 36 vin., in sicer vzlic temu, da hranilnico znatno obremenjuje $1\frac{1}{2}\%$ rentni davek od vložnih obrestij, katerega hranilnica plačuje iz lastnega, in visoki pridobninski davek, katerega hranilnica pred veljavnostjo novega davčnega zakona ni poznala, in čeprav je vsled neugodnih denarnih razmer za hranilnico neugodna razlika med kurzno vrednostjo vrednostnih papirjev koncem l. 1901. in med kurzno vrednostjo koncem l. 1900. iznašala še vedno 841 kron 55 vin. Ta kurzna razlika pa je vsled sedanjega stanja vrednostnih papirjev že popolnoma izginila, in pričakovati smemo tem lepšega uspeha z računskim zaključkom za l. 1902.

V posameznih poslovnih strokah se je pa hranilnično poslovanje razvijalo, kakor je razvidno iz naslednjih števil:

Prejemkov je imela hranilnica v preteklem letu . . .	1.567.926 kron 13 vin.
izdatkov pa	1.584.253 " 92 "

tedaj denarnega prometa . . .	3.152.180 kron 05 vin.
-------------------------------	------------------------

Na hranilnih vlogah vložilo je tekom 1901. leta 4216 strank	1.143.889 kron 29 vin.
vzdignilo pa 3239 strank . . .	875.498 " 87 "

tako da vloge presegajo vzdige za	268.390 kron 42 vin.
---	----------------------

A prištejemo k tej svoti še nevzdignjene in v l. 1901. h kapitalu pripisane vložne obresti v znesku	93.966 " 55 "
---	---------------

tedaj se pokaže, da so se vloge v pretekli poslovni dobi pomnožile za	362.356 kron 97 vin.
---	----------------------

Ker je pa koncem l. 1900. iznašalo stanje vlog	2.322.698 " 21 "
--	------------------

iznaša stanje hranilnih vlog koncem l. 1901.	2.685.055 kron 18 vin.
--	------------------------

Ta svota naložena je na 4803 vložnih knjižicah, katerih vsaka je povprečno vredna 559 kron 3 vin. V letu 1901. izdala je hranilnica 1370 novih vložnih knjižic, realizovala jih je pa 809; število knjižic povišalo se je tedaj za 561.

Na hipotečnih posojilih izplačala je hranilnica tekom preteklega leta 123 strankam	175.710 kron — vin.
vrnilo pa se je hranilnici . . .	44.138 " 20 "

tako da so se posojila na hipoteke tekom l. 1901. povišale za	131.571 kron 80 vin.
---	----------------------

Koncem l. 1900. iznašalo je stanje hipotek	1.615.436 " 73 "
--	------------------

koncem leta 1901. pa iznaša stanje hipotečnih posojil . . .	1.747.008 kron 53 vin.
---	------------------------

to je 65,06 % vseh hranilnih vlog.

Koncem leta 1901. je imela hranilnica 1068 dolžnikov, katerih vsak je povprečno dolgoval hranilnici 1635 kron 77 vin. Z ozirom na to, da se je hranilnici v l. 1901. povrnilo popolnoma 17 tirjatev, pomnožilo se je število dolžnikov za 106.

Stanje računa menic, ki je iznašalo koncem l. 1900.	32.600 kron — vin.
znižalo se je tekom l. 1901. za	28.220 " — "

ter iznaša koncem l. 1901.	4.380 kron — vin.
------------------------------------	-------------------

Račun efektov (vrednostnih papirjev), ki je znašal koncem l. 1900.	420.708 kron 40 vin.
povišal se je tekom l. 1901. za	91.815 " — "

ter iznaša po kurzu dne 31. decembra l. 1901.	512.523 kron 40 vin.
---	----------------------

Stanje tekočega računa (vlog pri raznih denarnih zavodih), katero je iznašalo koncem leta 1900.	203.593 kron 68 vin.
povišalo se je tekom preteklega leta za	180.083 " 97 "

in iznaša koncem leta 1901.	383.677 kron 65 vin.
-------------------------------------	----------------------

Aktiva hranilničnega upravnega imetja znašajo z dnem 31. decembra l. 1901.	2.714.699 kron 42 vin.
pasiva	2.699.280 " 89 "

čisti dobiček pri upravnem imetju pa	15.685 kron 53 vin.
--	---------------------

Ako prištejemo k temu dobičku še čisti dobiček iz poslovanja splošne rezervne zaklade	1.600 " 36 "
---	--------------

tedaj znaša skupni čisti dobiček leta 1901.	17.285 kron 89 vin.
---	---------------------

Čisti dobiček pri upravnem imetju v znesku 15.685 kron 53 vin. izročil se je v smislu hranilničnih pravil splošni rezervni zakladi, ki se je vsled tega povišala na 55.579 kron 32 vin. ali na 2,07 % hranilnih vlog.

Ta računski zaključek pošiljamo v pregled slavnemu občinstvu z uljudno prošnjo, da blagovoli zaupanje, katero je imelo do naše hranilnice v preteklem letu, ohraniti tudi v prihodnje, hranilnično vodstvo bode pa z vestnim in previdnim poslovanjem skrbelo za to, da se bode izkazalo vredno tega zaupanja.

Obrtnijske raznoterosti.

Kloroform. To omamljivo sredstvo, zmanjšati bolnikom pri težkih operacijah bolečine. sestoji iz ogljika, klora in vodika. To se je iznašlo še le l. 1847. ter se jelo kmalo vporabljeti v prid trpečemu človeštvu. Leta 1848. ga je Simpson jel rabiti v zdravniškem delovanju, s tem pa izdatno zmanjšal neizmerne bolesi, katere so morali prenašati bolniki pri razrezovanju svojega telesa. Za resnico se more sedaj trditi, da najtežje operacije se sedaj vrše s prav majhnimi bolečinami, še celo bolečine po prebudenju iz tega umetnega spanja znajo zdravniki tolažiti z raznimi obvezi in zdravili. Znani strokovnjak operator prof. dr. Bardeleben je izjavil, da od 30.000 slučajev,

ko je rabil kloroform, mu je v tej omami umrl le jeden sam bolnik. pa še ta je trpel neozdravljivo na srčnej napaki.

Poraba drevesnega ogljija za dom in zdravilo. Drevesno ogljije se more v najrazličnejše namene uporabljati. Tako je: 1. Izvrstno sredstvo za pokončevanje škodljivih plinov ali nevarnih soparov, kateri izhajajo od smradu pri bolnikih, zlasti še pri nalezljivih boleznih, od stranišč ali gnojnih jam v novo pobeljenih stanovanjih itd. Da se tak škodljivi zrak očisti, treba prostore kolikor mogoče prezračiti, nato pa v sobe prinesiti v posodah suhega (mrtvega) drevesnega ogljija, ter te po tleh razpostaviti. Ogljije ima namreč lastnost, vleči nase škodljive pline, s čemur se zrak očisti. 2. Zaduho meso se iznebi slabega duha, ako se potrese z zdrobljenim prahom od ogljija. 3. Je izvrstno sredstvo zoper opekline in gnoječe rane, ako se ogljeni prah potrese na obvezi, s katerimi se rane obvežejo, da prej zacelijo. 4. Tudi se trdi, da žlica prahu od ogljija zmešanega z vodo izpita potolaži nervozne bolečine v plavi, je dobro sredstvo proti vetrovom in drugim boleznim želodca.

Kmetijstvo.

Čisti zrak za živino.

Brez zraka in svetlobe ni mogoče živeti ne človeku, ne živalim, niti cvetlicam. Zrak je sicer navadno povsod, ali žalibog ne jednako čist in zdrav. Tako nahajamo v hlevih, kjer so goveda in druge živali privezane, večkrat zrak tako zaduhel, pomešan s kisikom in dušikom, da bi človeka kar mamilo. Kadar je vsa ta mešanica soparov zmešana, gotovo je, da je zrak za dihanje okužen. Takšen zrak je navadno v nizkih hlevih, kjer je vse prenapolnjeno živine, in ni zadostnih priprav za odpravo scalnice in odpadkov. Kako uspeva v takih prostorih žival, ni težko uganiti.

Kaj diha žival v takšnih prostorih? Zrak poln zaduhlega amonijaka, kateri škoduje nosnicam in očem, pa tudi usmradije duh živežu živalim. Razume se, da v takšnih hlevih se ne more vzgajati uspešno nijedna mlada živina. Še manj se more govoriti o vzreji plemenite, čistokrvne živine, ker v takem stanju prevzame najboljše živinče zaspanost in onemoglost. Najmanj pa so takšne staje sposobne za težko uprežno živino, ker ji manjka pravega počitka. Večkrat se sliši tožba: „Imam poln hlev živine, ali slabo se ona redi, posebno voli kar usahujejo“. To je res! Za pravi krmljenjem treba delavni in vzgojujoči živini pred vsem tudi svetlobe in zraka, le za pitano živino velja bolj ozek in temen prostor. Tudi krave in telice neobhodno potrebujejo zadostno svetlobe in svežega zraka.

Tako oskrbljena živina rada žre, se lažje snaži, pa tudi obvaruje pred boleznijo očij, kakor tudi stršenja, kadar pride na prosti, svetli prostor iz hleva.

Artičoke.

Artičoka je v mnogih krajih jako priljubljena jed. Oni del artičoke, ki je za jesti, se nahaja v

mehkem dnu rastline, ter je jako redilen, ker ima v sebi mnogo beljakovine in sladkorja. Artičoka je po svoji obliki podobna osatu. Ogromni cvetni koši so višnjevkasto-rudeči, ter obdani od sočnih lupin.

Pridelovanje artičoke nikakor ni tako težavno, kakor se navadno misli. Najprimernejši način pridelovanja je ta le:

Rastlino se vsadi na solnčnem kraju v globoko zrahlana mastna tla. Predno se sadijo, izkoplje se velike luknje, na katerih dno se dene gnoja. Pomnoženje artičoke se vrši iz stranskih poganjkov, ki izraščajo iz glavnega debla. Ker se semenske artičoke dostikrat izneverijo, vzgaja se jih večji del le iz poganjkov.

Prve sadike si priskrbiš iz kake vrtnarije, pozneje si jih vzameš že iz lastnega zaroda. Poganjke presadiš potem, ko se ni več bati mraza v razdalji 1 metra. Da se doseže velikih košev, sadi se lahko po več sadik skupaj. Radi boljše rasti se poreže perje po koncih proč, predno se jih vsadi. Sajenje se more vršiti z vso skrbnostjo, ter se mora tudi, če treba, pridno zalivati. Predno se primejo in razrastejo, treba jim dati sence.

Sadike, ako se jih vestno sadi in oskrbuje, donesajo že prvo leto sadež, v drugem letu pa lep dobiček. Rabi se za kuho le neodprte cvetne koše. Po izsekanju se odseče cvetna debla spodaj pri tleh, odstrani se ob enem vela peresa, daljše perje se pred zimo na koncih poreže ter se rastlino s slamo poveže in obviije.

Ker so artičoke proti mrazu in mokroti dokaj občutljive, se jih čez zimo najbolje ohrani s tem, da se jih dobro ovije in z zemljo obsepe.

Ako nastopi huda zima, je dobro obdati jih še z listjem in vejnatim gnojem. Da ne gnijejo, jih treba pokriti s posebno posodo itd. Še varneje za artičoke je, ako se jih izkoplje in prezimi v kleti, kar pa v južnih krajih ni potrebno.

Spomladi se odgrne ovoj, zemlja se zravna, pognoji z gnojem ali gnojnico.

Navadno rodi artičoka 5 do 8 let.

Kmetijske raznoterosti.

Gips. Gips, malec ali sadra nam je znano gnojilo. Po nekaterih krajih sestavlja gips cele hribe. Posebno znana sta po naših krajih dovski gips, katerega kopljejo pri Dovjem na Gorenjskem, in samoborski gips, katerega dobivajo v Samoboru na Hrvaškem. Tam ga kopljejo ali lomijo in potem zmeljejo ali stolčejo v stopah, da je droben kakor moka. Čisti gips je bele barve, sivemu gipsu je pa primešana zemlja. Gips obstoji iz žveplene kisline in apna, tedaj iz dveh redilnih snovij, katerih se pa navadno dosti nahaja v zemlji. Z gipsanjem obogatimo zemljo na teh snoveh; veliko večjo korist od gipsa pa imamo zaradi tega, ker pomaga, da se težko raztopne snovi v zemlji hitreje raztope. Gips je koristen za deteljišča in sočivje, žitu pa ne ugaja. Gips je trositi spomladi po dežju, ali ob vlažnem vremenu, kakor hitro začnejo rastline zeleneti. De-